

Innledning

Kjære Høyrevenner,

Jeg har gledet meg til å holde den første talen min til sentralstyret.

I landsmøtetalen brukte jeg mye av tiden på å snakke om hvordan Høyre må forberede Norge på en ny tid.

I dag kommer jeg til å snakke om hvordan vi skal møte tre store politiske utfordringer.

Verden har utvilsomt blitt et farligere sted.

Det er krig i Europa. Russland fører en brutal krig i Ukraina og viser ingen vilje til fred eller forhandlinger. Og vi deler grense med Russland.

President Zelenskyjs besøk til Stortinget i forrige uke var som alltid et sterkt møte. Han virket optimistisk, selv om krigen nå er inne i sitt femte år og snart har vart like lenge som andre verdenskrig. Ukrainerne holder stand og kjemper for sin frihet og for vår frihet. Belastningen på soldatene, familiene og hele samfunnet er enorm. Likevel gir de ikke opp.

Etterretningstjenesten skriver i sin åpne trussel- og risikovurdering – som jeg anbefaler alle å lese – at Ukraina er avhengig av vestlig støtte for ikke å tape krigen. Jeg er glad for at Høyre flere ganger har fått gjennomslag for økt norsk støtte til Ukraina. Men Ukrainas behov er så enorme at dette ikke er noe Norge kan greie alene. Vi er helt avhengige av godt samarbeid i Europa om å støtte Ukraina.

Samtidig gjør situasjonen i Midtøsten at både politisk oppmerksomhet og våpenleveranser også går andre steder enn til Ukraina.

I Midtøsten valgte USA og Israel å starte en krig mot Iran som ingen i Europa hadde bedt om. Ingen av oss ønsker at prestestyret skal bli sittende ved makten en eneste dag til. Det iranske folket fortjener mye bedre enn den brutaliteten regimet styrer med. Irans atom- og missilprogram er reelle og alvorlige utfordringer. Men krigen strider mot folkeretten og manglet åpenbart en plan for hvordan den skulle vinnes og avsluttes.

Fri ferdsel på verdenshavene er en helt sentral norsk utenrikspolitisk interesse. I strid med havretten har Iran blokkert ferdsel gjennom Hormuzstredet, og dermed bragt verden på randen av en energikrise. Regimet har fått bekreftet at et ess de har hatt liggende i ermet og tidligere bare truet med å bruke, faktisk virker. Å stenge Hormuz har gitt ny selvtillit. Frankrike og Storbritannia har nå tatt en lederrolle i diskusjonen om hvordan fri ferdsel gjennom Hormuz skal sikres den dagen stridighetene opphører. Krigen startet ikke med samarbeid, men samarbeid må til for å avslutte den.

Grunnen til at jeg snakker om dette, er at den truende og uforutsigbare sikkerhetspolitisk situasjonen vi opplever, gjør at Norge trenger mer, ikke mindre, samarbeid med nærstående land. Alenegang er ikke et alternativ. Det utenrikspolitiske overskuddet vi har vært vant til å ha er også mindre nå. Vi må prioritere hardere og bli klarere på hva som er viktigst for oss: eget forsvar, Ukraina, NATO og Europa.

NATO er vår sikkerhetsgarantist og har kommandostrukturene og planverket som kan utløses i en væpnet krise. Men sikkerhet i dag er mer enn beskyttelse mot væpnet militært angrep. I dag står vi også overfor trusler som cyberangrep, valginnblanding og manipulasjon av nyhetsbildet. EU har andre virkemidler for å håndtere slike trusler enn det NATO har. EU tar også et stadig større ansvar for oppbyggingen av en mye sterkere europeisk forsvarsindustri. De blir en viktigere sikkerhetspolitisk aktør.

En sterk økonomi er en del av tryggheten vår, og den økonomiske modellen vår er bygget på handel. Derfor må EØS-avtalen beskyttes. Ikke bare med ord, men med handling. EU utvikler seg nå så fort, at EØS-avtalen ikke lenger dekker alle de områdene Norge ønsker samarbeid med EU på, inkludert forsvars- og sikkerhetsfeltet. Norge vil være tryggere som medlem av EU, og det vil bli enklere å ivareta norske interesser.

Kjære venner,

Det aller viktigste vi kan gjøre er å ta ansvar for vår egen sikkerhet. I fjor varslet regjeringen at langtidsplanen fra 2024 må «rebalanseres», som følge av høy prisvekst på forsvarsmateriell, rask militærteknologisk utvikling og nye kapabilitetsmål i NATO.

Et halvt år senere har Stortinget fått et forslag fra regjeringen om hva denne “rebalanseringen” skal innebære. Nå venter forhandlinger i Stortinget.

I disse forhandlingene skal Høyre være tydelige og konstruktive. Vi setter alltid Norges sikkerhetspolitiske interesser foran partipolitisk spill, og vi kommer ikke til å støtte endringer i langtidsplanen som vi ikke mener er fornuftige.

Derfor er mitt klare budskap før forhandlingene begynner at det uaktuelt for Høyre å støtte kutt i Forsvarets operative evne og ambisjoner, selv om det gjør at gjennomføringen av langtidsplanen blir dyrere enn forutsatt i 2024. Tre elementer vi er særlig opptatt av er å få på plass langtreckende luftvern som Stortinget vedtok allerede i 2024, få bygget opp en reell satsing på dronekapasitet og -kompetanse i hele Forsvaret og øke aktivitets- og øvingsnivået i hele Forsvaret.

Når den sikkerhetspolitiske situasjonen blir stadig mer krevende, går forsikringspremien vår opp. Dette må alle ansvarlige partier forholde seg til.

I en urolig verden og med store utfordringer foran oss, har Arbeiderpartiets og Støres løsning i snart fem år vært å utsette alt som er vanskelig og nødvendig.

For å bevare velferden, friheten og tryggheten vår, må Norge moderniseres, reformeres og fornyes. Gårsdagens løsninger er ikke tilpasset morgendagens Norge.

Sterkere vekst, flere reformer og effektivisering av offentlig sektor er nødvendig for å bevare velferden og tryggheten. Svaret til Støre er å sette ned kommisjoner, men handlekraften til å følge opp er liten.

Den største forskjellen på Ap og Høyre er at vi er villige til å gjennomføre krevende politiske omstillinger for å bevare velferden og tryggheten. Støre styrer mot et velferdssamfunn som vil få store utfordringer.

Vi må snakke ærlig om nødvendige endringer.

Høyre ønsker en grunnleggende reform av velferdsstaten, så generasjonene etter oss får bo i et Norge med muligheter for alle og gode offentlige tjenester. Det er en del av generasjonskontrakten.

I denne stortingsperioden har vi en svak mindretallsregjering. Det er i seg selv ikke oppsiktsvekkende. Det som derimot er oppsiktsvekkende er at Arbeiderpartiet oppfører seg som de har 50 prosent oppslutning – og virker uinteressert i å skaffe seg et pålitelig parlamentarisk grunnlag. Freds- og forsoningsarbeidet blant partiene på venstresiden ser ut til å gå sånn passe.

Denne situasjonen vil Høyre selvsagt bruke for å skaffe flertall for Høyre-politikk. Noe annet skulle bare mangle. Høyre vil selvsagt heller ikke bli med på uansvarlige vedtak, men det må være Arbeiderpartiets oppgave å holde orden på sitt eget parlamentariske grunnlag.

2020-årene kommer til å bli husket som konfliktenes tiår. Pandemi, fullskala krig i Europa, handelskrig og Iran-krigen har satt preg på årene vi har vært igjennom. Disse hendelsene har gjort verden farligere og fattigere. Det påvirker alle nordmenn direkte, fordi hverdagen blir dyrere. Selv om krisen kan skje langt unna, så merkes den også rundt kjøkkenbordet. Ved at det er blitt dyrere å bo, kjøpe mat til familien, og få hverdagen til å gå rundt.

Mange har hatt det tungt. Særlig unge som skal kjøpe bolig, etablere seg og bygge fremtiden sin.

Vi har fått høyere priser og høyere renter. Men der Danmark, Sverige og Finland har fått ned prisveksten og renta, står Norge igjen med høyere inflasjon og høyere rente. Prispresset som nå har fått Norges Bank til å varsle renteøkning, er i hovedsak innenlandsk drevet. Regjeringen kan ikke skyldes på Iran-krigen for at renta går opp. Effekten av Iran-krigen vil etter hvert kunne komme i tillegg.

Samtidig er det lyspunkter. God lønnsvekst gjør at mange nå startet året med like god privatøkonomi som for fire år siden. Også i år vil lønningene øke mye.

Men fremgangen trues av høye priser. Hvis konflikten med Iran holder energitransporten stengt i lang tid, kan vi få et nytt prissjokk, slik vi opplevde etter pandemien. Da vil ikke bare prisen på drivstoff gå opp, men prisene i hele økonomien. I en verden som er så urolig som nå, kan vi oppleve flere kriser og

prissjokk. Det stiller nye krav til norske husholdninger og bedrifter, men spesielt til myndighetene.

Det betyr at vi må styre klokt hjemme. Norge kan ikke kontrollere krig i verden. Men vi kan kontrollere vår egen politikk. Og vi kan sørge for at vi står godt rustet når problemene oppstår.

Når det stormer ute, trenger vi stabilitet og tillit hjemme. Vi må gjøre to ting:

- Holde orden i norsk økonomi, så økonomien blir sterkere og at vi også tåler nedturer.
- Politikerne må være ærlige om økonomisk politikk.

Her har Støre-regjeringen sviktet på begge punkter.

For å ta det siste først: I valgkampen var Støres viktigste økonomiske løfte lavere renter. På trikker og plakater sto det at Arbeiderpartiet lovet “rentekutt for alle – ikke skatteutt for de få”. Nå bruker Støre ulike unnskyldninger for å bortforklare løftet sitt. Jeg synes det er utrolig at de ikke bare kan erkjenne at de lovte noe de ikke kunne holde slik de gjorde i høst da de til slutt måtte beklage at de hadde lovet velgerne gratis ferge og lavere studielån uten å legge det inn i budsjettet sitt.

Og en av grunnene til at de ikke kunne holde dette løftet, er at verken regjeringa eller Stortinget bestemmer renta. Det gjør Norges Bank, ut fra et mandat satt av politikerne. De siste par ukene har flere – blant annet LO og SV – tatt til orde for at regjeringa skal fastsette renta i strid med prinsippene om en uavhengig sentralbank. Jeg mener statsministeren og finansministeren skulle satt foten tydelig ned og avvist dette, og markert klart at Norges bank er uavhengig og gjør den jobben de er satt til å gjøre.

Jeg mener også at vi må være ærlige om den økonomiske situasjonen. Norge har høyere prisvekst og rente enn våre naboland. Det skyldes blant annet at de rødgrønne partiene over flere år har økt utgiftene på statsbudsjettet kraftig. Siden Støre-regjeringen tiltrådte, er utgiftene på statsbudsjettet økt med over 600 milliarder kroner.

Det øker presset i økonomien og bidrar dermed til å holde renta oppe.

Budsjettforlik smøres med oljepenger, regninger man vet må betales skyves ut i tid og inndekningen er ikke reell.

Det er ikke trygg styring. Det er en dyr politikk vanlige folk betaler for. Samtidig har regjeringen økt skattene kraftig, særlig for næringslivet. I en tid hvor vi mer enn noen ganger trenger at Norge er en trygg og pålitelig havn, har regjeringen gjort politisk risiko til sitt prosjekt. Økte skatter, nye skatter, midlertidige skatter og tilbakevirkende skatter har blitt vanlig.

Norge har også knapphet på folk. Mer enn noen gang trenger vi at det lønner seg å jobbe. Å ta ansvar, og gjøre en ekstra innsats. Men også her bommer regjeringen.

Da Høyre styrte, betalte folk med en gjennomsnittlig lønn 34 prosent skatt på de siste kronene de tjente. Under Støre-regjeringen har skatten økt til over 43 prosent. Tar du en ekstra vakt, eller jobber noen ekstra timer, straffer Ap-regjeringen deg med mer skatt. Det er helt feil vei å gå.

Når folk jobber ekstra eller vil satse på egen bedrift, skal de møtes med muligheter – ikke ekstra skatt.

Løsningen på utfordringene er enkel: La folk beholde mer av sine egne penger.

Lavere skatt betyr at det lønner seg mer å gjøre en innsats. Å stå på og skape noe.

Lavere skatt gir bedre privatøkonomi. Det gir mer arbeid, flere investeringer og nye arbeidsplasser.

Og ikke minst: Det gir mer frihet. Skattelette betyr at vi lar folk bestemme selv hva de skal bruke sine egne penger på. Det er bedre enn at politikerne skal bestemme, for eksempel ved å sette ned prisene på offentlig tannlege eller kutte momsen på noen varer.

I Stortinget fikk Høyre flertall for en midlertidig lettelse i avgiftene så drivstoff blir billigere. Det er jeg glad for, og det kan vi gjennomføre innenfor en ansvarlig ramme for budsjettet. Men enda bedre ville det vært om Stortinget gjennomførte

en skattereform, hvor folk og bedrifter fikk sitte igjen med mer hvert eneste år. Det ville gjort det enklere for folk og bedrifter å klare svingninger i prisene.

I en urolig tid trenger Norge ikke flere unnskyldninger, men tydelig lederskap. Vi er nødt til å holde orden på økonomien, holde statens utgifter under kontroll, og gjøre det mer lønnsomt å jobbe, investere og skape.

Norge ble ikke rikt av at politikere brukte penger, men av at folk skapte verdier. Nå er tiden kommet for å slippe skaperkraften fri igjen.

Det som driver Norge fremover, er at mennesker lykkes.

Kjære venner,

Førstelinjen i velferdssamfunnet vårt er kommunene. Det er kommunene som sørger for barnehager, skoler, primærhelsetjeneste, og eldreomsorg.

Men de store utfordringene Norge står overfor, som mangel på arbeidskraft, demografiendringer og strammere økonomi, har allerede truffet kommune-Norge.

Kommunekommisjonen slår fast at omstilling er nødvendig for å bevare velferden i årene som kommer.

Høyre har begynt. I flere Høyre-styrte kommuner har ansvarlige politikere snudd underskudd til overskudd. I Bodø snudde vi et underskudd på 140 millioner til et overskudd på 226 millioner. I Oslo fjernet vi eiendomsskatten for 27 000 boliger, kuttet prisen på månedskort og investerte 400 millioner i arbeidet mot ungdomskriminalitet – samtidig som vi ryddet opp i milliardunderskuddene Arbeiderpartiet etterlot seg.

Disse kommunene har sikret seg en buffer, slik at de tåler uforutsette utgifter og kan gjøre investeringer for framtida. De har omprioritert fra administrasjon og byråkrati til det som betyr mest for folk: bedre velferd og lavere skatter.

I den situasjonen velger Arbeiderpartiet å **angripe** lokalpolitikere som sørger for å få orden på økonomien, og som sørger for å gjøre det regjeringen selv har bedt dem om å gjøre: gå med overskudd. Tonje Brenna kritiserer kommuner som går med overskudd.

Og **Støre har angrepet Høyres lokalpolitikere for å rydde opp i økonomien. Men i**

Stortingets spørretime unnskylder han sine egne politikere som selv kutter. Ifølge Støre kutter Høyres politikere fordi de vil, mens Arbeiderpartiets politikere kutter fordi de må. En åpenlys dobbeltstandard fra statsministeren.

Sannheten er at Høyres lokalpolitikere viser handlekraft der Støre venter og ser.

Støres svar på at Norge er i endring er å skyve ansvaret for prioriteringer nedover. Da løper statsministeren fra ansvaret. Forskjellene er tydelige: Kommunene omstiller og prioriterer. Støre utsetter og unngår prioriteringer.

Tenk på alle de lokalpolitikere som tok over Arbeiderparti-styrte kommuner med røde tall etter valget i 2023. De var klar over at dette ville bli en krevende jobb. De har jobbet dag og natt for å balansere budsjetter og levere gode tjenester til innbyggerne.

Og Høyre-ordførerne tok på seg denne oppgaven med stort alvor - fordi de visste at konsekvensen av å la være ville bli langt verre for innbyggerne sine.

Overskudd er nødvendig for å få ned gjelden i kommunen, og det reduserer i sin tur rentekostnadene som tærer på driftsbudsjettene i kommunene. Det er ekstra viktig i en tid der det ikke er tegn til at Aps valgkamplofte om lavere rente vil bli en realitet.

Den eneste av de 15 største kommunene som går mot underskudd, styres av Arbeiderpartiet. I Tromsø betaler en vanlig familie mer i eiendomsskatt enn for fire år siden. 26 sykehjemsplasser er borte. Hjemmetjenesten er bygget ned. Folk betaler mer - og får mindre tilbake. Og nå risikerer Tromsø å havne på ROBEK-listen. Det er konsekvensen av å utsette det nødvendige og å late som problemene løser seg selv. Fotballentusiast og ordfører Gunnar Wilhelmsen sammenlignet på Dagsrevyen situasjonen i Tromsø med fotballkamp: «Vi ligger dårlig an etter første omgang, men vi må måles på sluttresultatet». Men kommuneøkonomi er ikke fotball. Og om det var det, så spiller i alle fall Ap-laget med helt egne regler og dommere.

Kommuner som bruker mer enn de har, ender til slutt med å måtte kutte mer og tøffere enn andre kommuner.

Det vi nå ser i Høyre-kommuner er trygg økonomisk styring, for å sikre tryggheten og velferden for innbyggerne.

Det kalles å ta ansvar.

Det er et ord lokalpolitikere våre vet betydningen av.

Og - kjære høyrevenner - vi har mange ordførere! Vi skal inn i et lokalvalg der vi har rekordmange egne ordførere som stiller til gjenvalg.

Det er bare 16 måneder til valget i 2027. Det valget kommer til å handle om man skal ha kommuner med orden i økonomien. Kommuner hvor de valgte lederne tar ansvar, også for de vanskelige prioriteringene. Og kommuner som forbereder seg på den fremtiden vi vet kommer.

Kjære venner,

Høyre er klare til å ta ansvar igjen.

Takk for meg.